

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 3. septembra 2015(*)

„Predhodno odločanje – Državne pomoči – Določitev načina izračuna obresti v zvezi z vračilom pomoči, nezdružljivih s skupnim trgom – Navadne obresti ali obrestne obresti – Nacionalna zakonodaja, ki za izračun obresti napotuje na določbe Uredbe (ES) št. 794/2004 – Odločba o zagotovitvi vračila, vročena pred začetkom veljavnosti te uredbe“

V zadevi C-89/14,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Corte suprema di cassazione (Italija) z odločbo z dne 14. novembra 2013, ki je prispela na Sodišče 21. februarja 2014, v postopku

A2A SpA

proti

Agenzia delle Entrate,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi T. von Danwitz (poročevalec), predsednik senata, C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász in D. Šváby, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Wathelet,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za A2A SpA A. Santa Maria, G. Russo Corvace, G. Pizzonia, G. Zoppini in E. Gambaro, odvetniki,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj z G. De Bellisom, avvocato dello Stato,
- za Evropsko komisijo D. Grespan in B. Stromsky, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 26. marca 2015

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 14 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 339) ter členov 9, 11 in 13 Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe (ES) št. 659/1999 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 4, str. 3).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo A2A SpA (v nadaljevanju: A2A) in Agenzia delle Entrate (davčna uprava) v zvezi z zagotovitvijo vračila pomoči, skupaj z obrestnimi obrestmi, od družbe A2A, ki so bile z Odločbo Komisije 2003/193/ES z dne 5. junija 2002 o državni pomoči, ki jo je Italija v obliki davčnih oprostitev in posojil pod ugodnejšimi pogoji dodelila javnim storitvenim podjetjem v večinski javni lasti, razglašene za nezdružljive s skupnim trgom (UL 2003, L 77, str. 21).

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba št. 659/1999

3 V uvodni izjavi 13 Uredbe št. 659/1999 je navedeno:

„ker je treba v primeru nezakonite pomoči, ki ni združljiva s skupnim trgom, ponovno vzpostaviti učinkovito konkurenco; ker je v ta namen potrebno, da se pomoč, vključno z obrestmi, vrne brez odlašanja; ker je primerno, da se vračilo izvede skladno s postopki nacionalnega prava; ker uporaba teh postopkov ne sme, s preprečevanjem takojšnje in učinkovite izvedbe odločbe Komisije, preprečiti ponovne vzpostavitve učinkovite konkurence; ker morajo države članice, da bi dosegle ta rezultat, sprejeti vse potrebne ukrepe, da zagotovijo učinkovitost odločb Komisije“.

4 Člen 14 navedene uredbe, naslovljen „Vračilo pomoči“, določa:

„1. Če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč (v nadaljnjem besedilu: odločba o vračilu). Komisija ne zahteva vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom prava Skupnosti.“

2. Pomoč, ki se vrne na podlagi odločbe o vračilu, vključuje obresti po primerni obrestni meri, ki jo določi Komisija. Obresti se plačajo od datuma, ko je bila nezakonita pomoč na razpolago upravičencu, do datuma vračila.

3. Brez poseganja v odločbo Sodišča Evropskih skupnosti na podlagi člena 185 Pogodbe [ES], se vračilo izvede nemudoma in skladno s postopki, določenimi v nacionalni zakonodaji zadevne države članice, če omogočajo takojšnjo in učinkovito izvajanje odločbe Komisije. V ta namen in v primeru postopka pred državnimi sodišči zadevne države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe, ki so jim na voljo v teh pravnih sistemih, vključno z začasnimi ukrepi, brez poseganja v pravo Skupnosti.“

Obvestilo Komisije o obrestnih merah, ki se uporabljajo za vračilo nezakonitih pomoči

5 V Obvestilu Komisije o obrestnih merah, ki se uporabljajo za vračilo nezakonitih pomoči, objavljenem 8. maja 2003 v *Uradnem listu Evropske unije* (UL 2003, C 110, str. 21) je navedeno:

„[...]“

V okviru lojalnega sodelovanja med Komisijo in državami članicami pri izvedbi določenih odločb o vračilu se je postavilo vprašanje, ali je treba uporabljati navedeno obrestno mero na podlagi navadnega obrestnega računa ali obrestnoobrestnega računa [...]. Glede na cilj vračila nezakonitih pomoči in njegovega pomena v sistemu nadzora državnih pomoči, določenem v Pogodbi ES, Komisija presoja, da se je do tega nujno treba opredeliti.

[...]

V tržni praksi bi bile običajno navadne obresti zaračunane, kadar prejemnik sredstev ne razpolaga z zneskom teh obresti pred iztekom določenega obdobja, na primer kadar so obresti izplačane samo na koncu določenega obdobja; medtem ko bi bile obrestne obresti običajno izračunane, če bi se vsako leto (ali obdobje) znesek obresti obravnaval, kakor da je bil izplačan prejemniku, in bi bil tako vključen v znesek začetnega kapitala. V tem primeru bi prejemnik dobil obresti od obresti, plačanih za vsako obdobje.

[...] Zato se kljub različnim položajem zdi, da je posledica nezakonite pomoči prejemniku zagotoviti sredstva pod podobnimi pogoji, kakor veljajo za srednjeročno brezobrestnega posojila. V skladu s tem se zdi uporaba obrestnih obresti potrebna za zagotovitev popolne nevtralizacije finančnih ugodnosti, ki izhajajo iz tega položaja.

Komisija želi v skladu s tem obvestiti države članice in zainteresirane stranke, da bo v vseh prihodnjih odločbah o vračilu nezakonito dodeljene pomoči, ki jih bo sprejela, uporabila referenčno stopnjo, uporabljeno pri izračunu neto ekvivalenta regionalne pomoči na podlagi obrestno obrestnega računa. V skladu z običajno tržno prakso bi morale biti obrestne obresti izračunane letno. Podobno Komisija od držav članic pričakuje, da bodo uporabljale obrestne obresti pri izvajanju neresenih odločb o vračilu, razen kadar to ni v skladu s splošnim načelom prava Skupnosti.“

Uredba št. 794/2004

6 Člena 9 in 11 Uredbe št. 794/2004, umeščena v Poglavje V k tej uredbi, se nanašata na obrestno mero, ki se uporabi za vračilo nezakonito dodeljenih pomoči.

7 Člen 9 navedene uredbe, naslovljen „Metoda določitve obrestne mere“, določa:

„1. Če ni drugače določeno v posebni odločbi, je obrestna mera, ki se uporablja za vračilo državne pomoči, dodeljene v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe, enaka letnemu odstotku obresti, ki se določi za vsako koledarsko leto.

Izračuna se na podlagi petletnega povprečja medbanknih menjalnih obrestnih mer za september, oktober in november prejšnjega leta, ki se mu prišteje 75 bazičnih točk. Komisija lahko v ustrezno utemeljenih primerih poveča obrestno mero za več kakor 75 bazičnih točk v zvezi z eno ali več državami članicami.

2. Če se zadnje razpoložljivo trimesečno povprečje petletnih medbanknih menjalnih obrestnih mer, ki se mu prišteje 75 bazičnih točk, razlikuje za več kakor 15 % od veljavne obrestne mere za vračilo državne pomoči, Komisija slednjo ponovno izračuna.

Nova obrestna mera se uporablja od prvega dne meseca, ki sledi mesecu, v katerem jo je Komisija ponovno izračunala. Komisija s pismom obvesti države članice o ponovnem izračunu obrestne mere in datumu začetka njene veljavnosti.

3. Obrestna mera se določi bodisi za vsako posamezno državo članico bodisi za dve ali več

držav članic skupaj.

4. Če ni zanesljivih ali enakovrednih podatkov ali v izjemnih okoliščinah, lahko Komisija za eno ali več držav članic v tesnem sodelovanju z zadevno državo članico oziroma državami članicami doloži obrestno mero za vračilo državne pomoči na podlagi druge metode ali podatkov, ki so ji na voljo.“

8 Člen 11 Uredbe št. 794/2004, naslovljen „Način uporabe obrestne mere“, v odstavku 2 določa:

„Obrestna mera se do datuma vračila pomoči izračuna na podlagi obrestnoobrestnega računa. Na natečene obresti v prejšnjem letu se obračunajo obresti za vsako poznejše leto.“

9 Člen 13, prvi odstavek, Uredbe št. 794/2004 določa, da ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*. Ker je bila ta uredba objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* 30. aprila 2004, je začela veljati 20. maja 2004. V skladu s členom 13, peti odstavek, navedene uredbe se člen 11 uporablja v zvezi z vsako odločbo o vračilu pomoči, ki se prikladi po datumu začetka veljavnosti te uredbe.

Odločba 2003/193

10 Komisija je 5. junija 2002 sprejela Odločbo 2003/193, ki je bila Italijanski republiki uradno vročena 7. junija 2002. V členu 2 te odločbe je Komisija ugotovila, da oprostitev davka od dohodka družb, ki jo je Italijanska republika odobrila za delniške družbe z večinskim deležem javnega kapitala in na katero se nanaša ta člen, pomeni državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES, ki ni združljiva s skupnim trgov.

11 Člen 3 te odločbe določa:

„Italija sprejme vse potrebne ukrepe, da prejemnik vrne pomoč, odobreno v skladu s členom 2 in nezakonito dano na razpolago.

Izterjava pomoči se izvede takoj in v skladu s postopki nacionalnega prava, če to pravo omogoča takojšnjo in učinkovito izvršitev odločbe.

Pomoč, ki jo je treba vrniti, vključuje obresti od datuma, ko je prejemnik pomoči prejel, do datuma, ko jo je dejansko vrnil. Te obresti se izračunajo na podlagi referenčne obrestne mere, ki se uporablja pri izračunu ekvivalenta nepovratnih sredstev za ukrepe regionalne pomoči.“

Italijansko pravo

12 Člen 1283 civilnega zakonika določa:

„Če ni nasprotnih določb, je na zapadle obresti mogoče obračunati obresti le od dneva vložitve tožbe ali na podlagi dogovora, sklenjenega po dnevu njihove zapadlosti, ter le, če gre za obresti, dolgovane najmanj šest mesecev.“

13 ?len 24 uredbe-zakona št. 185 o izrednih ukrepih za podporo družinam, delu, zaposlovanju in podjetjem ter za ponovno opredelitev nacionalne strategije v okviru boja proti krizi (decreto-legge n. 185 – Misure urgenti per il sostegno a famiglie, lavoro, occupazione e impresa e per ridisegnare in funzione anti-crisi il quadro strategico nazionale) z dne 29. novembra 2008 (v nadaljevanju: uredba-zakon št. 185/2008), ki je bila s spremembami na podlagi zakona št. 2 z dne 28. januarja 2009 potrjena v zakon, naslovljen „Izvajanje evropskih odlo?b o vra?ilu nezakonito dodeljenih pomo?i“, v odstavku 4 dolo?a:

„Obresti v odstavku 2 se dolo?ijo na podlagi dolo?b iz Poglavlja V Uredbe [...] št. 794/2004 [...]“

14 ?len 36 navedene uredbe-zakona dolo?a, da ta uredba-zakon za?ne veljati na dan njene objave v *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*. Objavljena je bila 29. novembra 2008.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odlo?anje

15 Družba A2A je nastala z združitvijo družb ASM Brescia SpA in AEM SpA. Zadnjenavedeni družbi sta bili upravi?eni do triletne oprostitve davka od dohodkov pravnih oseb, ki jo je Italijanska republika odobrila za družbe z ve?inskim deležem javnega kapitala. Komisija je v Odlo?bi 2003/193, ki je bila Italijanski republiki uradno vro?ena 7. junija 2002, ugotovila, da taka oprostitve pomeni državno pomo?, ki ni združljiva s skupnim trgom.

16 Sodiš?e je v sodbi Komisija/Italija (C?207/05, EU:C:2006:366, to?ka 54) razsodilo, da Italijanska republika s tem, da v predpisanih rokih ni sprejela vseh nujnih ukrepov, da bi od prejemnikov izterjala vra?ila pomo?i, ki so bile z Odlo?bo 2003/193 razglašene za nezakonite in nezdružljive s skupnim trgom, ni izpolnila obveznosti iz te odlo?be.

17 Italijanska republika je na podlagi te sodbe sprejela ukrepe za ureditev zagotovitve vra?ila zadevnih pomo?i, in sicer s ?lenom 1 uredbe-zakona št. 10 o izvajanju obveznosti Skupnosti in mednarodnih obveznosti (decreto-legge n. 10 – Disposizioni volte a dare attuazione ad obblighi comunitari ed internazionali) z dne 15. februarja 2007 (v nadaljevanju: uredba-zakon št. 10/2007), ki je bila s spremembami na podlagi zakona št. 46 z dne 6. aprila 2007 potrjena v zakon, naslovljenim „Izvršitev sodbe, ki jo je Sodiš?e Evropskih skupnosti izreklo 1. junija 2006 v zadevi C?207/05. Izvršitev Odlo?be Komisije 2003/193/ES z dne 5. junija 2002. Postopek za ugotavljanje kršitev iz ?lena 228 Pogodbe ES št. 2006/2456“, s ?lenom 24 uredbe-zakona št. 185/2008 in ?lenom 19 uredbe-zakona št. 135 o nujnih predpisih za izvajanje obveznosti Skupnosti in izvršitev sodb Sodiš?a Evropskih skupnosti (decreto-legge n. 135 – Disposizioni urgenti per l'attuazione di obblighi comunitari e per l'esecuzione di sentenze della Corte di giustizia delle Comunità europee) z dne 25. septembra 2009, ki je bila s spremembami na podlagi zakona št. 166 z dne 20. novembra 2009 potrjena v zakon.

18 Agenzia delle entrate je družbi A2A leta 2009 poslala odlo?be o odmeri davka za izterjavo davkov, ki jih družbi ASM Brescia SpA in AEM SpA nista pla?ali na podlagi oprostitve, ki jo je odobrila Italijanska republika. S temi odlo?bami o odmeri davka je bilo zahtevano, da poleg glavnice v višini 170 milijonov EUR pla?a tudi 120 milijonov EUR za obresti, izra?unane po obrestnoobrestnem ra?unu.

19 Družba A2A je zoper navedene odločbe o odmeri davka vložila pritožbo. Pri predložitvenem sodišču Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče) se je sklicevala, da je člen 24(4) uredbe-zakona št. 185/2008 v nasprotju s pravom Unije. Ta določba naj bi namreč za izražun obresti napotovala na člena 9 in 11 Uredbe št. 794/2004, medtem ko naj se ta uredba v skladu z njenim členom 13, peti odstavek, ne bi uporabila *ratione temporis* za Odločbo 2003/193, ker je bila ta Italijanski republiki vročena pred začetkom veljavnosti navedene uredbe.

20 Predložitveno sodišče v predlogu za sprejetje predhodne odločbe v zvezi s tem poudarja, ob sklicevanju na sodbo Komisija/Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, točka 46), da v času sprejetja Odločbe 2003/193 nobena določba prava Unije niti sodna praksa Sodišča ni podrobno določala, da je treba obresti, ki jih je treba prišteti državi pomoči, na katero se nanaša ta odločba in jo je treba vrniti, izražunati na podlagi obrestnoobrestnega računa. Predložitveno sodišče še navaja, da je bila takrat praksa Komisije, da je napotovala na določbe nacionalnega prava. Vendar naj bi italijansko pravo v skladu s členom 1282 civilnega zakonika določalo uporabo navadnih obresti in naj bi uporabo obrestnih obresti za denarne obveznosti dopuščalo le pod pogoji iz člena 1283 civilnega zakonika, to pa so pogoji, ki naj ne bi bili izpolnjeni glede vračila pomoči, ki se obravnava v postopku v glavni stvari.

21 V teh okoliščinah se Corte suprema di cassazione sprašuje, ali pravo Unije nasprotuje nacionalni določbi, kot je člen 24(4) uredbe-zakona št. 185/2008, oziroma ali dopušča, da se za vračilo državne pomoči predpiše uporaba obrestnih obresti, čeprav je bila zadevna odločba o zagotovitvi vračila pomoči vročena pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 794/2004.

22 V skladu s temi ugotovitvami je navedeno sodišče prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 14 Uredbe [št. 659/1999] ter člena 9, 11 in 13 Uredbe [št. 794/2004] razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni zakonodaji, ki v zvezi z vračilom državne pomoči na podlagi odločbe Komisije, ki je bila vročena 7. junija 2002, določa, da se obresti obračunajo na podlagi določb iz Poglavja V Uredbe [št. 794/2004] (zlasti njenih členov 9 in 11) in torej z uporabo obrestne mere na podlagi obrestnoobrestnega računa?“

Vprašanje za predhodno odločanje

23 Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali pravo Unije, zlasti člen 14 Uredbe št. 659/1999 ter člena 11 in 13 Uredbe št. 794/2004, nasprotuje nacionalnim predpisom, kot je člen 24(4) uredbe-zakona št. 185/2008, ki z napotitvijo na Uredbo št. 794/2004 določa uporabo obrestnih obresti za vračilo državne pomoči, razglašene za nezdržljivo s skupnim trgom, čeprav je bila odločba, s katero je bila ta pomoč razglašena za nezdržljivo s skupnim trgom in s katero je bilo odrejeno vračilo pomoči, sprejeta in vročena zadevni državi članici pred začetkom veljavnosti te uredbe.

24 Najprej je treba ugotoviti, da se predlog za sprejetje predhodne odločbe ne sklicuje samo na člen 24(4) uredbe-zakona št. 185/2008, ampak tudi na člen 1 uredbe-zakona št. 10/2007 ter člen 19 uredbe-zakona št. 135 z dne 25. septembra 2009, navedene v točki 17 te sodbe. Predložitveno sodišče poudarja da je, kar zadeva postopek v glavni stvari, besedilo člena 1(3) uredbe-zakona št. 10/2007 z dne 15. februarja 2007 in člena 24(4) uredbe-zakona št. 185/2008 enako.

25 V predlogu za sprejetje predhodne odločbe ni jasno navedeno, katera od teh določb se uporabi v postopku v glavni stvari. Navedeno je zgolj, da se sodba, ki je predmet spora pred predložitvenim sodiščem, opira na ugotovitev, da „[je] izražun obresti na podlagi obrestnoobrestnega računa [...] pravilen, ker je [bil] opravljen v skladu s členom 24(4) uredbe-

zakona št. 185/2008". V teh okoliščinah je treba izhajati iz predpostavke, da se v postopku v glavni stvari uporabi zadnjenavedena določba, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.

26 Člen 14(1) Uredbe št. 659/1999 določa, da če je sprejeta negativna odločba v primeru nezakonite pomoči, Komisija odredi, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč. Pomoč, ki se vrne na podlagi odločbe o vračilu, v skladu s členom 14(2) te uredbe vključuje obresti. Vendar v tej določbi ni jasno opredeljeno, ali morajo biti te obresti izražunane na podlagi navadnega obrestnega računa ali obrestnoobrestnega računa.

27 V zvezi s tem je treba poudariti, prvič, da – čeprav člen 11(2) Uredbe št. 794/2004 določa, da se obrestna mera do datuma vračila pomoči izražuna na podlagi obrestnoobrestnega računa in da se na obresti, natečene v prejšnjem letu, obračunajo obresti za vsako poznejše leto – je treba ugotoviti, da se ta določba v skladu s členom 13, peti odstavek, te uredbe uporabi le za odločbe o vračilu, ki so bile vročene po datumu začetka veljavnosti navedene uredbe, torej po 20. maju 2004.

28 Glede na to, da je bila Odločba 2003/193, s katero je bila pomoč, ki jo je v postopku v glavni stvari treba vrniti, razglašena za nezdržljivo s skupnim trgov, Italijanski republiki vročena 7. junija 2002, torej pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 794/2004, se člen 11(2) te uredbe ne uporabi *ratione temporis* v postopku v glavni stvari.

29 Drugič, v zvezi z vprašanjem, katero zakonodajo bi bilo treba uporabiti za primere pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 794/2004 pri odločitvi, ali morajo biti obresti navadne ali obrestne, je treba opozoriti, da je Sodišče v sodbi Komisija/Département du Loiret (C-295/07 P, EU:C:2008:707, točka 46) ugotovilo, da v času sprejetja odločbe, ki je bila predmet postopka v zadevi, v kateri je bila 12. julija 2000 izdana navedena sodba, nobena določba prava Skupnosti niti sodna praksa Sodišča ali Sodišča prve stopnje ni podrobno določala, ali je treba obresti, ki jih je treba prišteti pomoči, ki jo je treba vrniti, izražunati na podlagi navadnega obrestnega računa ali obrestnoobrestnega računa. Ker v zvezi s tem ni določbe prava Unije, je Sodišče menilo, da praksa Komisije, ki je podrobneje opisana med drugim v njenem dopisu državam članicam SG (91) D/4577 z dne 4. marca 1991, navezuje vprašanje pripisa obresti in njihovega izražuna na podrobna postopkovna pravila za vračilo in glede tega napotuje na nacionalno pravo (sodba Komisija/Département du Loiret, C-295/07, EU:C:2008:707, točke od 82 do 84).

30 Komisija je šele v svojem obvestilu o obrestnih merah, ki se uporabljajo za vračilo nezakonitih pomoči, objavljenem 8. maja 2003, izrecno navedla, da bo v vseh odločbah o zagotovitvi vračila nezakonite pomoči, ki jih bo v prihodnosti sprejela, uporabljala obrestne obresti (sodba Komisija/Département du Loiret, C-295/07, EU:C:2008:707, točka 46) in da od držav članic prikaže, da pri izvršitvi vseh odločb o zagotovitvi vračila nezakonite pomoči uporabljajo obrestne obresti.

31 Odločba 2003/193 pa v členu 3(2) določa, da se izterjava pomoči izvede takoj in v skladu s postopki nacionalnega prava, ne da bi bilo pri tem dodatno opredeljeno, ali je treba te obresti izražunati na podlagi navadnega obrestnega računa ali obrestnoobrestnega računa.

32 Ker je bila ta odločba Italijanski republiki vročena 7. junija 2002, namreč pred spremembo prakse Komisije, ki jo je napovedala v svojem obvestilu o obrestnih merah, ki se uporabljajo za vračilo nezakonitih pomoči, je treba na podlagi sodne prakse, ki izhaja iz sodbe Komisija/Département du Loiret (C-295/07, EU:C:2008:707), ugotoviti, da odločitev o tem, ali se v obravnavanem primeru obresti obračunajo na podlagi navadnega ali obrestnoobrestnega računa, temelji na nacionalnem pravu.

33 Predložitveno sodišče je glede tega v predložitveni odločbi navedlo, da se člen 24(4)

uredbe-zakona št. 185/2008 sklicuje samo na poglavje V Uredbe (ES) št. 794/2004, in ne na njeno poglavje VI, ki vsebuje prehodno določbo iz člena 13, tako da za navedeno sklicevanje po nacionalnem pravu ne velja časovna omejitev iz tega člena.

34 Glede člena 24(4) uredbe-zakona št. 185/2008, kot ga razlaga predložitveno sodišče, ni mogoče šteti, da je v nasprotju s členom 13 Uredbe št. 794/2004. Namreč, čeprav zadnji navedeni člen v prvem odstavku določa datum začetka veljavnosti te uredbe in v petem odstavku jasno opredeli, da se člen 11(2) navedene uredbe, ki se nanaša na izražun obresti na podlagi obrestnoobrestnega računa, uporabi zgolj za odločbe o zagotovitvi vračila, ki so bile vročene po datumu začetka veljavnosti te iste uredbe, iz take *ratione temporis* omejitve uporabe Uredbe št. 794/2004 ni mogoče sklepati o obstoju načela, ki bi državam članicam, ki so edine pristojne v zvezi s tem, na dan sprejetja Odločbe 2003/193 za določitev osnove za izražun obresti prepovedovalo, da pripravijo zakonodajo bolj v eni smeri kot v drugi. Člen 13 Uredbe št. 794/2004 torej ne določa pravila prepovedi retroaktivnosti, ki bi veljalo za nacionalne zakonodaje pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 794/2004.

35 Tretjič, treba je poudariti, da je cilj uredbe-zakona št. 185/2008 – ki ureja načine izražuna obresti ob vračilu državne pomoči, ki je bila razglašena za nezdružljivo s skupnim trgom – predvsem izvajanje člena 3 Odločbe 2003/193. Na ta način ta torej izvaja člen 14(1) Uredbe št. 659/1999. Vendar je iz ustaljene sodne prakse razvidno, da morajo države članice, ko sprejmejo ukrepe, s katerimi izvajajo pravo Unije, spoštovati temeljna načela tega prava (sodba Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, točka 125).

36 Med temi temeljnimi načeli sta načelo pravne varnosti in načelo varstva zaupanja v pravo.

37 V zvezi s tem je treba opozoriti, da iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da čeprav načelo pravne varnosti nasprotuje temu, da bi se uredba uporabljala retroaktivno, namreč za položaj pred začetkom veljavnosti te uredbe, in to ne glede na ugodne ali neugodne okoliščine, ki bi jih lahko imela taka uporaba za zadevno osebo, pa to isto načelo zahteva, da bi morale biti vsako dejansko stanje običajno – razen ob izrecnih nasprotnih navedbah – presoјano ob upoštevanju pravnih pravil, ki so veljala ob tistem času. Vendar pa, če novi zakon velja le za prihodnost, se prav tako uporablja – razen v primeru odstopanj – za prihodnje okoliščine situacij, ki so nastale v okviru nekdanjega zakona (glej v tem smislu sodbo Bavaria, C-120/08, EU:C:2010:798, točki 40 in 41 in navedena sodna praksa).

38 Poleg tega iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da področja uporabe načela varstva zaupanja v pravo ni mogoče razširiti toliko, da bi se na splošno preprečila uporaba nove ureditve glede prihodnjih okoliščin položajev, ki so nastali v okviru prejšnje ureditve (sodba Stadt Papenburg, C-226/08, EU:C:2010:10, točka 46 in navedena sodna praksa).

39 V obravnavanem primeru je treba poudariti, da je bila uporaba obrestnoobrestnega izražuna obresti uvedena z nacionalno zakonodajo, navedeno v točkah 24 in 25 te sodbe. Pred začetkom veljavnosti te zakonodaje je italijansko pravo v skladu s členom 1282 civilnega zakonika uporabljalo navaden obrestni izražun.

40 Uredba-zakon št. 185/2008 s tem, da določa uporabo obrestnoobrestnega izražuna obresti za vračilo pomoči, ki so bile z Odločbo 2003/193 razglašene za nezdružljive s skupnim trgom, nima nobenega retroaktivnega učinka in se uporablja le za novo ureditev glede prihodnjih okoliščin položajev, ki so nastali v okviru prejšnje ureditve.

41 Namreč, po eni strani člen 36 uredbe-zakona št. 185/2008 kot začetek njene veljavnosti določa dan njene objave v *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*, in sicer 29. novembra 2008, tako da ta uredba-zakon ni začela veljati pred datumom njene objave. Po drugi strani pa so bile

odločbe o odmeri davka, ki določajo uporabo obrestnoobrestnega izražanja obresti, družbi A2A vročene po začetku veljavnosti te uredbe-zakona. Ker zadevna pomoč, ki je bila razglašena za nezdržljivo s skupnim trgov, v postopku v glavni stvari ni bila niti izterjana niti predmet odločbe o odmeri davka na dan začetka veljavnosti navedene uredbe-zakona, za to uredbo-zakon ni mogoče šteti, da vpliva na položaj, nastal pred njenim začetkom veljavnosti.

42 Poleg tega je glede na velik časovni zamik med sprejetjem Odločbe 2003/193 5. junija 2002, s katero je Komisija zahtevala zagotovitev vračila državne pomoči, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, in izdajo odločbe o odmeri davka leta 2009 za zagotovitev dejanskega vračila te pomoči treba ugotoviti, da je uporaba obrestnoobrestnega izražanja še posebej primerna za zagotovitev popolne nevtralizacije konkurenčne prednosti, ki je bila nezakonito dana podjetjem, ki so prejela navedeno državno pomoč.

43 Temeljni načeli pravne varnosti in varstva zaupanja v pravo torej ne nasprotujeta nacionalnemu predpisu, kot je uredba-zakon št. 185/2008 v postopku v glavni stvari.

44 Nazadnje, glede vprašanja, ki ga je družba A2A postavila v svojih pisnih stališih v zvezi s tem, ali uredba-zakon št. 185/2008 krši načelo enakega obravnavanja, je treba poudariti, da mora v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišče, od vprašanj, ki so mu jih predložile stranke v postopku v glavni stvari, proučiti le vprašanja, ki jih nacionalno sodišče navede v predložitveni odločbi (glej v tem smislu sodbo Kersbergen-Lap in Dams-Schipper, C-154/05, EU:C:2006:449, točki 21 in 22 in navedena sodna praksa).

45 V obravnavanem primeru pa ni sporno, da predložitveno sodišče v svojem predlogu za sprejetje predhodne odločbe ni postavilo tega vprašanja.

46 Sodišče vsekakor nima na voljo elementov, na podlagi katerih bi lahko preverilo, ali se družba A2A poskuša sklicevati na nacionalno prakso odločanja, ki bi lahko bila nezakonita. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča mora biti torej načelo enakega obravnavanja usklajeno s spoštovanjem zakonitosti, v skladu s katerim se ne more nihče v svojo korist sklicevati na nezakonitost, storjeno v korist drugega (sodba The Rank Group, C-259/10 in C-260/10, EU:C:2011:719, točka 62 in navedena sodna praksa).

47 Sodišče torej ne more obravnavati argumenta družbe A2A o morebitnem različnem obravnavanju, ki je v nasprotju z načelom prepovedi diskriminacije.

48 Glede na navedene ugotovitve je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da člen 14 Uredbe št. 659/1999 ter člena 11 in 13 Uredbe št. 794/2004 ne nasprotujejo nacionalnemu predpisu, kot je člen 24(4) uredbe-zakona št. 185/2008, ki z napotitvijo na Uredbo št. 794/2004 določa uporabo obrestnih obresti za vračilo državne pomoči, čeprav je bila odločba, s katero je bila ta pomoč razglašena za nezdržljivo s skupnim trgov in s katero je bilo odrejeno vračilo pomoči, sprejeta in vročena zadevni državi članici pred začetkom veljavnosti te uredbe.

Stroški

49 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališ, Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Člen 14 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ter člena 11 in 13 Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe št. 659/1999 ne nasprotujejo nacionalnemu predpisu, kot je člen 24(4) uredbe-zakona št. 185 z dne 29. novembra 2008 o izrednih ukrepih za podporo

družinam, delu, zaposlovanju in podjetjem ter za ponovno opredelitev nacionalne strategije v okviru boja proti krizi, ki je bila s spremembami na podlagi zakona št. 2 z dne 28. januarja 2009 potrjena v zakon, ki z napotitvijo na Uredbo št. 794/2004 določa uporabo obrestnih obresti za vračilo državne pomoči, čeprav je bila odločba, s katero je bila ta pomoč razglašena za nezdržljivo s skupnim trgov in s katero je bilo odrejeno vračilo pomoči, sprejeta in vročena zadevni državi članici pred začetkom veljavnosti te uredbe.

Podpisi

* Jezik postopka: italijanščina.